

Stakeholderbevestigingen Natuuracademie

Inleiding.....	1
Open netwerk.....	2
Demografische variabelen.....	2
Samenwerking met Natuuracademie.....	2
Ondersteuning en netwerk.....	4
Thema's.....	4
Duurzaamheid.....	5
Feedback op Natuuracademie.....	5
Diversiteit en inclusie.....	6
Deelnemers.....	8
Demografische variabelen.....	8
Cursussen.....	8
Duurzaamheid.....	11
Voorkeuren van de deelnemers.....	12
Diversiteit en inclusie.....	15
Vrijwilligers.....	18
Demografische variabelen.....	18
Vrijwilligersactiviteiten.....	18
Samenwerking met Natuuracademie.....	21
Duurzaamheid.....	23
Diversiteit en inclusie.....	23
Vergelijking open netwerk, deelnemers en vrijwilligers.....	25
Demografische kenmerken.....	25
Duurzaamheid.....	25
Diversiteit en inclusie.....	26
Vergelijking met bevestiging in 2018.....	27
Open netwerk.....	27
Deelnemers.....	27
Vrijwilligers.....	29
Literatuur.....	30

Inleiding

Dit document geeft een samenvatting of analyse van de stakeholderbevragingen die uitgestuurd zijn in de winter van 2023. Deze analyse bevat drie verschillende stakeholders: het open netwerk van Natuuracademie, de deelnemers van activiteiten van Natuuracademie, en de vrijwilligers van Natuuracademie. Allereerst worden de drie verschillende stakeholders apart geanalyseerd en samengevat. Vervolgens worden de drie groepen vergeleken met elkaar, voornamelijk op basis van de vragen over diversiteit en inclusie. Als laatste vindt er een vergelijking plaats met de vorige stakeholderbevragingen. Deze bevragingen vonden plaats 5 jaar geleden in 2018. Het vergelijken van al de vragen is echter niet mogelijk, omdat de vragenlijst is aangepast. Het onderdeel over diversiteit is namelijk nieuw toegevoegd aan deze editie van de bevragingen. De percentages die weergegeven worden, zijn steeds afgerond op gehele getallen voor de duidelijkheid van het document.

Het doel van dit document is richtlijnen geven om het beleidsplan 2026-2030 te evalueren: wat vinden de stakeholders van Natuuracademie? Verricht Natuuracademie goed werk? Welke kritieken hebben de stakeholders omtrent de werking? En wat verwachten de stakeholders van Natuuracademie binnen de maatschappij?

Open netwerk

Demografische variabelen

Aan deze bevraging namen **29 netwerkpartners** deel. Dit is 21% van de netwerkpartners van het open netwerk die uitgenodigd werden om de bevraging in te vullen. Dit aandeel ligt vrij laag, wat een veralgemening naar al de netwerkpartners van het open netwerk bemoeilijkt. De bevraging start met twee vragen omtrent de demografie van de deelnemers. Hierbij worden twee vragen gesteld:

- (1) Welke organisatie vertegenwoordig je?
- (2) Welke functie(s) voer je uit?

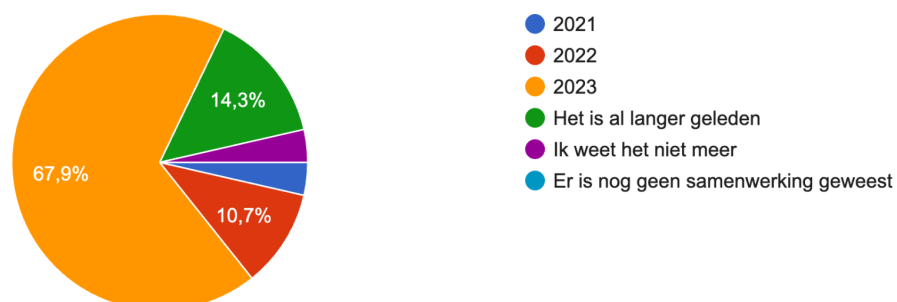
Deze 29 netwerkpartners kwamen uit **29 verschillende groepen** van het open netwerk, waarbij sommigen tot twee of meer groepen behoorden. De functies die de netwerkpartners uitvoerden waren uiteenlopend. De functie **natuurgids** was echter goed vertegenwoordigd, namelijk 45% van de deelnemers gaf aan dit te doen. Daarnaast was er een aanzienlijk aandeel van de netwerkpartners (**onder**)**voorzitter**. 31% gaf aan deze rol op zich te nemen. Ook hielden de deelnemers zich bezig met het **organiseren van activiteiten** (20%), **educatie** (10%), en namen ze de taak als **secretaris** op zich (20%). Andere functies die de deelnemers aanhaalden, die minder frequent vernoemd werden, waren: **bestuurslid** (14%), **beheerder** (10%), het **tijdschrift onderhouden** (10%), en **gidsenwerking** (10%).

Samenwerking met Natuuracademie

Onderstaande grafiek laat zien dat de meerderheid van de netwerkpartners (68%) in het **laatste jaar** nog heeft samengewerkt met Natuuracademie. Geen enkele netwerkpartner geeft aan nog nooit een samenwerking gehad te hebben. Nochtans is het voor bijna **een op vijf minstens twee jaar geleden** dat er nog een samenwerking heeft plaatsgevonden (17%).

We hebben (voor het laatst) samengewerkt met Natuuracademie in:

28 antwoorden

Deze samenwerkingen verlopen meestal **meerdere keren per jaar (46%)**. Voor een kleine groep van de deelnemers is er een **maandelijkse samenwerking (14%)**, maar niemand geeft aan wekelijks samen te werken met Natuuracademie. Ook is er een aanzienlijk aandeel **(40%)** dat **een keer om de paar jaar samenwerkt** met Natuuracademie.

De netwerkpartners zijn **overwegend positief** over de samenwerking. 83% geeft namelijk aan een **goede of zeer goede** samenwerking te hebben. De rest geeft een neutrale score. Netwerkpartners kregen niet de kans om uitleg te geven bij deze score, dus wat de reden is voor de neutrale score is niet duidelijk. De top drie van de inhoud van de samenwerkingen gaat als volgt:

- (1) Kortdurende samenwerkingen zoals cursussen, workshops of lezingen (79%)
- (2) Langlopende cursussen (43%)
- (3) Grotere evenementen rond kennisdeling (21%).

De overige activiteiten werden steeds door één of twee netwerkpartners aangeduid, namelijk het innovatiefonds project, geleide wandelingen, educatief natuurbeheer voor scholen, de AV, en de acties zoals vogeltelweekend of insectenzomer.

De netwerkpartners geven aan een **samenwerking te willen behouden of opstarten** rond dezelfde drie activiteiten waar ze voornamelijk aan hebben gewerkt samen met Natuuracademie, namelijk:

- Kortdurende samenwerkingen zoals cursussen, workshops of lezingen (89%)
- Langlopende cursussen (60%)
- Grotere evenementen rond kennisdeling (50%).

De vraag naar toekomstige samenwerking ligt hoger dan de samenwerkingen in het voorbije jaar. Andere vragen naar samenwerkingen houden onder andere de natuurplek/voederbos, innovatiefonds project, Blue Deal, Green Deal, en Natuur 2000 in. Bovendien geeft een klein deel (7%) aan dat ze momenteel hun eigen activiteiten organiseren of dit doen met een andere werking binnen Natuurpunt.

89% van de netwerkpartners vindt dat er **voldoende feedback** kan gegeven worden over de samenwerking met Natuuracademie. De meerderheid geeft aan een **goed contact** te hebben. Er is namelijk bij bepaalde partners de mogelijkheid om **achteraf te overleggen**, om zo de goede en minder goede punten door te geven. Eén partner geeft aan dat een **tweejaarlijks structureel overleg**, eventueel online, tussen de stemgerechtigde leden en Natuuracademie een **meerwaarde** zou zijn.

Ondersteuning en netwerk

De netwerkpartners kregen de kans om aan te geven waar ze nog ondersteuning willen van Natuuracademie. De drie meest gegeven antwoorden zijn:

- (1) Ondersteuning in **nieuwe methodieken en innovatieve manieren** om mensen bewust te maken van het belang van natuur (78%).
- (2) Ondersteuning in de organisatie van **cursussen en workshops** (70%).
- (3) Ondersteuning in de organisatie van **opleidingen om de vrijwilligers** bij te scholen (67%).

Andere antwoorden die werden gegeven zijn de ondersteuning in de uitbouw van een **educatief team** binnen de vereniging, ondersteuning van **externe projecten** (bijvoorbeeld door subsidies), de bevordering van **inclusie, educatief materiaal, natuurstudie** promoten, en het **natuurgidsen** om de activiteiten naar scholen verder te zetten.

Bij de vraag wat de partners zouden willen delen met het open netwerk komen **hun kennis of good practices** naar boven. Meer specifiek halen ze hun **ervaringen als gids en gidstechnieken** aan. Enkeligen geven aan kennis te hebben omtrent specifieke doelgroepen (bijvoorbeeld klasgroepen en anderstalige nieuwkomers). Bovendien zouden ze het open netwerk willen gebruiken om activiteiten te delen en dus **reclame te maken** hiervoor. De partners werden ook gevraagd naar waarover ze door van het open netwerk willen geïnspireerd worden. Hierbij vermelden enkele partners dat ze graag de **kennis en good practices van anderen** willen verkrijgen, bijvoorbeeld tips rond duurzame plantaardige voeding of (uitgewerkte) thema's voor klasgroepen en/of volwassenen. Wat verschillende keren terugkwam was de ervaring met **specifieke doelgroepen** van het open netwerk. Een laatste aspect waar de partners het netwerk voor willen gebruiken is via **publiciteit** meer **vrijwilligers aantrekken** en mogelijk een **netwerk** vormen met andere vrijwilligers.

Thema's

Bij de vragen naar rond welke thema's de netwerkpartners gewerkt hebben en nog willen werken, komen verschillende antwoorden naar boven. De netwerkpartners konden bij deze vragen **meerdere antwoorden aanduiden**. De **meest voorkomende** worden hier opgesomd:

- Gidsen (71%)
- Biodiversiteit (68%)
- Natuurbeheer (50%)
- Landschap (43%)
- Klimaat (43%)
- Scholenwerking (43%)

- Erfgoed (36%)

Andere thema's die naar boven kwamen zijn: stedelijke natuur, inclusie, bushcraft, welzijn en gezondheid, kunst en cultuur, vogels, organiseren van opleidingen, en voedselbos of natuurplek.

De thema's waar ze in de toekomst rond willen werken komen **overeen met waar ze reeds aan gewerkt hebben**. Daarbovenop geven **de meesten** aan rond **meer thema's** te willen werken. Een kleine minderheid (10%) geeft aan rond minder thema's te willen werken. De cijfers komen hierdoor dus ook overeen met de cijfers over rond welke thema's ze reeds gewerkt hebben.

Duurzaamheid

De **meerderheid** van de netwerkpartners (75%) vindt dat er **voldoende aandacht** is bij de activiteiten die ze samen met Natuuracademie organiseren voor duurzaamheid. De rest is neutraal (18%) of vindt dat er **ruimte is voor verbetering (7%)**. Bij de vraag naar wat er nog beter kan komen deze antwoorden naar boven:

- Er meer op letten dat de plaatsen waar de activiteiten georganiseerd worden, bereikbaar zijn met het **openbaar vervoer**. Dit is misschien niet altijd mogelijk, doordat natuurplekken niet steeds dichtbij stations of bushaltes zijn.
- Ervoor zorgen dat het eten en drinken op de activiteiten steeds duurzaam zijn, en liefst **plantaardige voeding**.
- Een laatste tip is een samenwerking opstarten met [NME-EDO](#).

Deze antwoorden werden niet enkel gegeven door de partners die nog ruimte zagen voor verbetering op vlak van duurzaamheid.

De meerderheid (97%) vindt de **missie van Natuuracademie** nog steeds **relevant**, met name mensen met mensen en natuur verbinden en zo komen tot een duurzame samenleving. Eén netwerkpartner staat hier neutraal tegenover. De reden hiervoor is onduidelijk, omdat er geen verklaring bij gegeven kon worden.

Feedback op Natuuracademie

Bij dit onderdeel werd gevraagd naar wat de sterktes en verbeterpunten van Natuuracademie zijn. Wat het meest terugkomt als een **sterkte** is de **kennis** die binnen Natuuracademie zit, zowel bij de lesgevers, gidsen en sprekers als bij de medewerkers. Wat hieruit volgt is ook de **variëteit in cursussen die gegeven worden**. Een belangrijk aspect bij de cursussen was de **veelzijdigheid**, zowel meer gespecialiseerde en verdiepende lessen als meer laagdrempelige leermogelijkheden. Op deze manier kan Natuuracademie

verschillende groepen betrekken die anders minder of niet verbonden zouden zijn met een natuurbeweging, volgens een netwerkpartner.

Een **werkpunt** dat door verschillende netwerkpartners aangehaald wordt, is het **gebrek aan diversiteit en inclusie** van de werking van Natuuracademie. Er zou volgens de bevraging geïnvesteerd moeten worden in het bereiken van een diverser publiek. Een voorbeeld dat hierbij gegeven wordt is de kennisvereisten bij de cursus natuurgids teniet doen. Wanneer er meer geïnvesteerd wordt in het diversifiëren, helpt dit bij het verzamelen van meer vrijwilligers die de werking ondersteunen. Een werkpunt dat ook enkele keren vermeld wordt, is de **samenwerking tussen Natuuracademie en de lokale afdelingen**. Enkele tips van de netwerkpartners:

- Een eenduidige en duidelijke samenwerking opbouwen. Hieraan gekoppeld kunnen de diverse aanspreekpunten beter kenbaar gemaakt worden.
- De band versterken.
- Het meer ondersteunen wanneer er iets georganiseerd wordt.

Bovendien hebben de netwerkpartners tips over hoe de **opleidingen verbeterd** kunnen worden. Door onder andere een **aanbod** te voorzien **op maat van de afdelingen en werkgroepen**, en op deze manier vraaggericht werken. Op deze manier kan de leeromgeving voor de cursisten geoptimaliseerd worden, en stijgt de kans dat er goede lesgevers gevonden en behouden worden.

Diversiteit en inclusie

Meer dan de helft van de netwerkpartners geeft aan momenteel nog **niet te werken rond deze thema's (58%)**. Een aanzienlijk deel geeft echter aan **geïnteresseerd** te zijn om aan de slag te gaan voor een meer inclusieve werking. De reden aangehaald voor het niet bezig zijn met inclusiviteit is de **moeilijkheid om groepen te bereiken**. Ook stellen netwerkpartners zich vragen bij de **kosten** die het gaat meebrengen om hierin te investeren. Dit kan het gevolg zijn van een **gebrek aan kennis** van de netwerkpartners omtrent dit onderdeel van de samenleving.

Ondanks de netwerkpartners die moeilijkheden ondervinden met inclusief tewerk te gaan, is er ook een **deel (27%)** dat aangeeft dat het een **essentieel onderdeel van hun werking** is. Er zijn namelijk verschillende projecten aan de gang of hebben plaatsgevonden het laatste jaar, bijvoorbeeld met anderstalige nieuwkomers of personen met een visuele moeilijkheid. De organisaties die hier reeds aan de slag mee gaan zijn:

- Natuurpunt Rupelstreek
- Natuurpunt Zemst

- Natuurpunt Mechels Riviergebied
- Natuurpunt Waasland Zuid en Lokeren
- Natuurpunt Oostkamp
- Natuurpunt Rotselaar
- Vrienden Heverleebos & Meerdaalwoud vzw

Deze organisaties kunnen gebruikt worden als **goede voorbeelden** om de anderen die hier nog niet aan de slag mee kunnen gaan, maar nog niet de kans voor hebben gekregen, hierin te **ondersteunen**. Belangrijke aandachtspunten zijn enerzijds dat er iemand aangeeft dat de samenwerking met anderstalige nieuwkomers **niet altijd even vlot** verloopt. Anderzijds dat **23%** aangeeft hier **niet mee bezig te zijn** en dat dit niet als een meerwaarde geldt.

In hoeverre speelt inclusie in jullie organisatie

26 antwoorden

Inclusie was bij 18% van de netwerkpartners een thema waar ze hebben rond gewerkt. Dit is een **minderheid van de bevroagden**. Een iets hoger percentage (26%) zou wel meer hier rond willen werken in de toekomst. Al de partners die reeds gewerkt hebben rond inclusiviteit geven aan hier verder rond te willen werken. Bovendien zouden twee anderen ook nog dit thema willen betrekken in hun werking. Dit is een **kleine stijging**, maar hier is nog ruimte voor verbetering. En het is ook niet zeker of ze effectief inclusiviteit als een van de thema's gaan nemen in de toekomst. Hier zou Natuuracademie meer op kunnen inzetten en **ondersteuning geven in de diversiteits- en inclusiviteitswerking** bij verschillende partners. De partners geven namelijk aan dat ze deze ondersteuning zouden willen.

Deelnemers

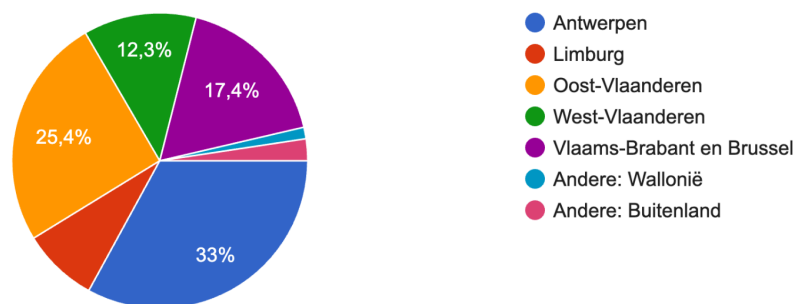
Demografische variabelen

Aan deze bevraging namen 716 deelnemers deel. Dit is 11% van de deelnemers die uitgenodigd werden om de bevraging in te vullen. Hiervan identificeert **45%** zich als **vrouw**, **54% als man**, en bijna 1% identificeerde zich niet als vrouw/man of wilde liever niet meedelen hoe ze zich identificeerden. Bijna de helft van de deelnemers was ouder dan **60 jaar (49%)**. De tweede grootste groep deelnemers waren de 46 tot 60 jaar (30%). Dan was er nog een aanzienlijk deel tussen de 25 en 45 jaar (20%). De groep jonger dan 25 jaar maakte een klein deel uit van al de deelnemers (1%). **82%** van de deelnemers behaalde een hoger diploma als hoogste diploma, aan de **hogeschool of universiteit**. De rest behaalde een diploma secundair of basisonderwijs als hoogst behaalde diploma. Bovendien is de overgrote meerderheid **lid van Natuurpunt (91%)**.

De deelnemers komen niet enkel uit Vlaanderen, maar komen ook uit **Wallonië en het buitenland (3%)**:

In welke provincie?

713 antwoorden

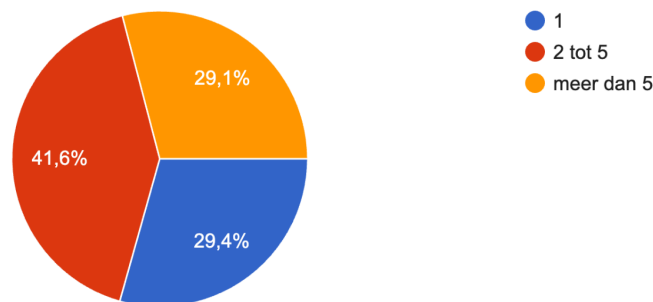
Deze grafiek laat zien dat het bereik van de deelnemers reikt buiten Vlaanderen, ondanks dat **Vlamingen en Brusselaars** het grootste deel uitmaken hiervan (**97%**). Antwerpen (33%) zorgt hierbij voor het grootste aantal deelnemers, gevolgd door Oost-Vlaanderen (25%) .

Cursussen

De **meerderheid** van de deelnemers nam deel aan **meer dan 1** activiteit of cursus (71%), waarvan **42%** deelnam aan **meer dan 5**. Bovendien was **91% tevreden tot zeer tevreden** over de gevolgde cursussen of activiteiten. De rest van de deelnemers waren neutraal of ontevreden hierover.

Aan hoeveel activiteiten of cursussen nam je reeds deel?

712 antwoorden

De voornamelijk positieve houding ten opzichte van de opleidingen wordt voornamelijk verklaard door de **lesgevers**. De lesgevers worden gekenmerkt door hun kennis, ervaring en passie inzake de onderwerpen. De deelnemers geven ook aan dat hun lesgevers open stonden voor vragen en toegankelijk waren. Door deze bekwaamheid van de lesgevers, was de **inhoud** van de cursussen en activiteiten **goed verzorgd** en was er een **variëteit van cursussen**. Deze inhoud was dus volgens een groot aantal deelnemers **interessant, leerrijk en motiverend**. Bovendien ondervonden de deelnemers verschillende voordelen aan de **online (of hybride) cursussen**:

- Het feit dat ze deze cursussen op hun **eigen tempo** konden bekijken en verwerken.
- Indien deze cursussen online bleven staan, dat ze deze **opnieuw konden bekijken**.
- En dat de deelnemers de cursussen konden **combineren met hun werk**.

Deze voordelen werden voornamelijk ervaren door personen die zich op de arbeidsmarkt bevonden. Langdurige en/of fysieke cursussen en activiteiten doorheen de week zijn namelijk minder toegankelijk voor deze groep, wat ze ook aangaven bij de bevraging. Er is namelijk ook een aandeel van de deelnemers die minder enthousiast waren over het online aanbod. Dit was echter een minderheid.

Wat enkele deelnemers vermeldden, was dat er een **kwaliteitsverschil** bestond tussen de cursussen. Hiervoor haalden ze verschillende redenen aan. Een eerste reden is de **organisatie**. Ondanks dat de meerderheid een goede organisatie ondervond, liep niet elke cursus even vlot. Bij sommigen verliepen de cursussen meer amateuristisch of verliep het contact vooraf stroef. Dan lag het **niveau** voor bepaalde deelnemers **te hoog**, maar voor anderen **te laag**. Hier kan in de toekomst meer op gelet worden bij de communicatie van de cursussen en activiteiten, zodat er steeds **duidelijk het niveau wordt meegedeeld**. Opnieuw gaf een deel van de deelnemers aan dat het niveau goed was. Vervolgens ervaarden verschillende deelnemers het **gebrek aan cursus** als moeilijkheid. Het zou dus

een meerwaarde zijn dat ervoor gezorgd wordt dat er steeds cursusmateriaal voorzien wordt voor de deelnemers. Als laatste ondervonden enkelingen **moeilijkheden met het platform**. Er zou dus ingezet kunnen worden op de **gebruikersvriendelijkheid** hiervan, omdat toch een groot deel van de deelnemers **zestig-plus** zijn en misschien minder bekend zijn met online inschrijvingen. Naast de schommelingen in kwaliteit, gaven bepaalde deelnemers aan dat de **prijs** van de cursussen en activiteiten **niet altijd even betaalbaar** was.

Bij de vraag of de deelname aan de activiteiten en/of cursussen hun **blik op de natuur heeft veranderd**, geeft ongeveer de helft aan **dat dit zo is** (46%). Vervolgens geeft ongeveer hetzelfde percentage aan dat hun **engagement** voor de natuur **veranderd is** (44%). De andere deelnemers gaven een **neutrale score of een negatief antwoord** op deze vragen. De reden voor deze 50-50 verdeling is niet dat de cursussen geen invloed hadden op de deelnemers, maar een groot aandeel hield al rekening met de natuur en/of engageerde zich hiervoor. Ondanks dat ze zich reeds inzetten voor de natuur, gaf een deel van deze groep deelnemers aan dat ze zich **nog wat extra inzetten of engageren**. Volgende opsomming toont aan hoe dit tot uiting komt bij deelnemers:

- Dankzij de opgedane kennis is de **motivatie vergroot** om zich in te zetten.
- Er is **meer verwondering en verantwoordelijkheidsgevoel** voor de natuur.
- Het volgen van **verschillende cursussen**.
- Het worden van **natuurgids of vrijwilliger**, of de motivatie om dit te worden, en op deze manier **anderen proberen te engageren**.
- Het **verdelgen van exoten** en inzetten voor **inheemse planten**.

Zoals hierboven aangegeven is er een deel van de deelnemers die **lid zijn geworden van Natuurpunt**. Dit is ongeveer **één vijfde** van al de deelnemers die de vragenlijst beantwoord hebben. Hiervan is een deel na een eerste kennismaking direct actief geworden (7%) en was het voor het andere deel een laatste duw om actief te worden in een natuur- of milieubeweging (15%). De helft was **reeds actief** in een beweging en de overige deelnemers (28%) zijn niet actief in een natuur- of milieubeweging.

De meerderheid gaf aan hun levensstijl (bijna) niet te hebben aangepast (64%), doordat ze zich reeds sterk inzetten voor de natuur. Toch geeft **36%** aan hun **levensstijl aangepast** te hebben. De deelnemers die hun levensstijl aanpasten, toonden dit aan met volgende meer natuurbewuste voorbeelden:

- Meer gebruik maken van de **fiets** en minder gebruik van de auto.
- Aanpassingen in hun **woning en/of de tuin**, bijvoorbeeld bijenhoeven en rewilding.
- **Voedingspatronen** aanpassen, onder andere meer vegetarisch eten.

- Meer gaan **wandelen** in de natuur, met meer aandacht voor de omgeving (bijvoorbeeld vogels, paddenstoelen, sporen, enzovoort).
- Vuilnis oprapen.
- **Lid** van Natuurpunt of natuurgids geworden.

Een **kleine groep** deelnemers geeft aan dat ondanks dat hun blik verruimd is, ze momenteel **de tijd niet vinden om zich meer in te zetten** voor de natuur. Hier zou op kunnen ingezet worden door **meer laagdrempelige tips en tricks** te geven, zodat iedereen kan bijdragen.

Ongeveer de helft van de deelnemers geeft aan dat de groep van de activiteiten **nog steeds contact** heeft (51%). **Sociale media** heeft dit contact vergemakkelijkt, de meesten houden namelijk contact aan de hand van Facebook, WhatsApp of andere platformen. Daarnaast helpt het dat de meeste deelnemers **een passie delen** voor het onderwerp en dat vaak **dezelfde personen terugkeren** naar activiteiten en cursussen. De contactmomenten gebruiken ze om elkaar tips en ondersteuning te geven, elkaar gidsen, wandelingen te maken of andere activiteiten te doen, foto's delen, vrijwilligerswerk en beheerswerken uitvoeren. De activiteiten en cursussen kunnen dus leiden tot een hechte vriendengroep. De groep deelnemers die **geen contact** houden, verklaren dit door de **te grote afstand** die ze moeten afleggen, de **online cursussen**, of **geen sociale media accounts** te hebben.

Duurzaamheid

Iets meer dan de helft van de deelnemers (**58%**) geeft aan dat er **voldoende aandacht** is voor **duurzaamheid** tijdens de activiteiten. De rest van de deelnemers geeft dus aan dat er ruimte is voor verbetering op dit vlak. Aspecten die volgens deelnemers beter kunnen zijn:

- Meer inzetten op bereikbaarheid met het **openbaar vervoer** (en/of fiets), of het promoten van **carpoolen**.
- Bij elke activiteit **biologisch voedsel** voorzien.
- **Herbruikbare bekens/bestek** voorzien en vermijden van plastic verpakkingen.
- Activiteiten waarvoor vliegtuigen nodig zijn beperken.
- Meer inzetten op **online-mogelijkheden en lokale activiteiten**.
- Meer informatie over **het milieu en de klimaatverandering**.
- Minder gebruikmaken van **flyers**.

Carpoolen en de bereikbaarheid van natuurgebieden kwamen meermaals terug in de antwoorden. Enkele deelnemers organiseren zelf de carpooling, maar dit is iets waar naar gekeken kan worden om dit onderdeel te maken van al de activiteiten.

94% vindt de missie nog steeds **relevant**: mensen met mensen en natuur verbinden en zo tot een duurzame samenleving komen. De deelnemers geven aan dat het bekomen van een **duurzame samenleving** van belang is, en dat het essentieel is om in te zetten op het creëren van **draagvlak**. **Sensibiliseren** kan volgens hen dus bijdragen aan deze zaken, waarbij ze vinden dat **Natuuracademie en Natuurpunt een voorbeeldfunctie** uitoefenen. Een kanttekening die bepaalde deelnemers maken, is het belang van de **politiek en andere groepen te betrekken** bij deze missie. Enkelingen noemen de missie achterhaald (<1%), maar geven niet meer uitleg.

Voorkeuren van de deelnemers

De **5 favoriete thema's** voor de activiteiten van de deelnemers zijn:

- (1) Biodiversiteit (88%)
- (2) Landschap (49%)
- (3) Natuurbeheer (47%)
- (4) Klimaat (43%)
- (5) Gidsen (35%)

Andere thema's die de deelnemers ook interessant vonden zijn natuur in de stad (33%), voedselbos/natuurplek (30%), welzijn en gezondheid (24%), bushcraft (19%), kunst en erfgoed (18%), en natuur voor makers (11%).

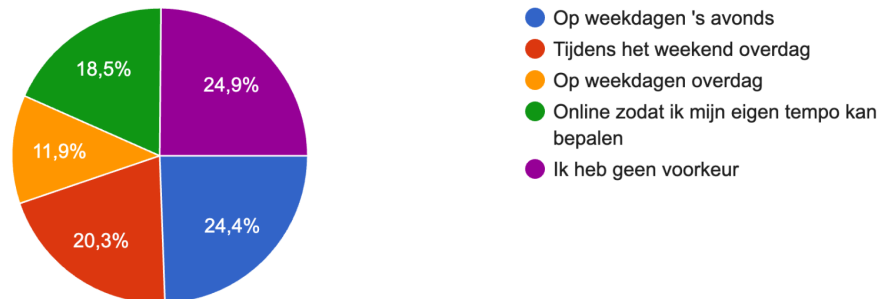
Na het aanduiden van hun favoriete thema's konden ze een top drie aanduiden voor de redenen van het kiezen van een thema. Deze keuze voor de thema's werd voornamelijk bepaald door het **onderwerp van de cursussen** (84%). Wat op de tweede plaats komt voor het kiezen voor een cursus verschilt tussen de deelnemers: enerzijds beïnvloedt de **cursuslocatie** deze keuze bij **ongeveer de helft van de deelnemers**. Waarbij de **afstand** tot de locatie (21%) en de **bereikbaarheid** ervan (28%) ongeveer evenveel keer aangeduid werd. Anderzijds is de **lesgever** ook een reden om voor de cursus te kiezen. De **prijs** van de cursussen is voor niet de meest doorwegende factor, maar werd wel door 30% van de deelnemers op de derde plaats gezet. Het engagement als vrijwilliger werd bij een minderheid in hun op drie gezet.

Ondanks dat de locatie van de cursussen bij een deel van de deelnemers mee bepalend was voor hun keuze, is **12%** toch bereid om zich **meer dan 50 km** te verplaatsen voor een cursus te volgen. Dan wil **17%** zich **maximaal 50 km** verplaatsen. Bovendien is **bijna de helft (45%)** van de deelnemers bereid zich **maximaal 25 km** te verplaatsen. Er is ook nog een deel (**26%**) dat enkel cursussen wil volgen die in een **straal van 10 km** in hun buurt liggen.

De voorkeur van tijdstip van de cursussen verschilt tussen de deelnemers:

Heb je een voorkeur qua tijdstip?

708 antwoorden

Deze voorkeuren worden niet bepaald door de leeftijd van de deelnemers. Behalve de **cursussen doorheen de week overdag** zijn **niet populair** bij de deelnemers **onder de 60** jaar, dus gemiddeld de werkende deelnemers. Er is echter een verschil tussen de voorkeur van vrouwen en mannen. **Vrouwen** kiezen meer dan mannen voor **online of in het weekend**, en **mannen** kiezen meer dan vrouwen voor **'s avonds doorheen de week**. Bovendien verkiest **43% de live-cursussen**, en maar **11%** verkiest de **online-cursussen**. **41%** heeft echter een voorkeur voor een **combinatie** van live en online. Daarnaast heeft een **klein deel** van de deelnemers (4%) **geen voorkeur** voor online of live. Hier is opnieuw geen samenhang met de leeftijd van de deelnemers. Er is geen verschil tussen de voorkeur van vrouwen en mannen.

Aan volgende cursussen en activiteiten zouden de deelnemers nog deelnemen, en die ze tot nu toe nog niet hebben gevonden bij Natuuracademie:

- Cursussen omtrent **bomen en planten**, bijvoorbeeld
 - Het herkennen van bomen en planten in de winter.
 - Planten aan de kust.
 - Kweken van wilde planten en kruiden.
 - Specialisatiecursus over bomen en planten.
 - Mossen.
- Cursussen/activiteiten over **creatief omgaan met natuur**, bijvoorbeeld
 - Schilderen of tekenen met natuur.
 - Fotografie cursussen.
- Cursussen omtrent **vleermuizen**.
 - Handvatten om aan de slag te gaan.

- Literatuur over deze beestjes.
- Meer cursussen/activiteiten van **bushcraft**.
 - Urban bushcraft.
 - In verschillende provincies.
 - Het vervaardigen en/of gebruiken van verschillende werktuigen (o.a.: zeis, houten lepel, kettingzaag).
 - Het koken met natuurlijke ingrediënten.
- **Bewegingsmogelijkheden** in de natuur.
 - Sporten en yoga.
- Cursussen omtrent **natuur in de stad en/of tuin**.
 - Welke stadsplanten zijn er?
 - Bevorderen van fauna en flora in de tuin.
 - Verantwoord tuinieren.
- Meer cursussen rond **bijen**.
 - Solitaire bijen.
 - Imkeren in eigen tuin.
- Meer cursussen rond **vogels**. Enkele vogels die werden aangehaald zijn,
 - Steltlopers.
 - Tuinvogels.
 - Roofvogels.
 - Uilen.
 - Zangvogels.
- Meer cursussen over **paddenstoelen**.
 - Het vervolg van de voorgaande cursus.
 - Eetbare paddenstoelen.
 - Kweken van paddenstoelen.
- Cursussen over de bodem en bodemleven.
- Cursussen rond de **geschiedenis en evolutie van de natuur**, bijvoorbeeld
 - Ontstaan van de polders en kust.
 - Evolutie van watertafel in het Dijlebekken.
- Cursussen rond **water**, bijvoorbeeld
 - Water in verschillende grondlagen.
 - Risico's en moeilijkheden van leven rond water.
 - Waterbeheer.
- Het observeren van **wilde dieren en spoorzoeken**.
- Cursussen rond **duurzame landbouw**.
- Meer **diepgaande cursussen** rond **natuurbeheer**.

- **Meerdaagse activiteiten**, bijvoorbeeld
 - Trektochten.
 - Kamperen.
 - Met kano's.
 - Bestemmingen dichtbij.
- Cursussen **natuurgids** die bereikbaar zijn of online.
- Cursussen over **biodiversiteit en klimaat**, bijvoorbeeld
 - De klimaatsverandering.
 - Klimaatrobuuste bomen.
- Cursussen rond **bossen**, bijvoorbeeld
 - Voedselbossen installeren.
 - Bosbaden.
 - Bosbeheer.
 - Bos- en landschapsbeheer.
- Cursussen of activiteiten om **kinderen te betrekken**, bijvoorbeeld
 - Spelend leren.
 - Gidsen voor kinderen.

Er zijn cursussen en activiteiten in die Natuuracademie reeds aanbiedt. Enkele deelnemers halen aan dat **bepaalde cursussen snel ingevuld zijn**, of dat de cursussen te ver gegeven worden. Hierdoor kan er gekeken worden of het mogelijk is om het aanbod uit te breiden naar verschillende plaatsen in Vlaanderen en Brussel.

Diversiteit en inclusie

86% van de deelnemers behoren **niet tot een minderheidsgroep** in de samenleving.

Volgende opsomming geeft meer details over de diversiteit binnen de deelnemers:

- **2%** heeft een andere etnische-culturele achtergrond, huidskleur, religie of geloofsovertuiging, of heeft een migratieachtergrond.
 - 94% voelde zich welkom, gehoord en gerespecteerd.
 - 100% ervaarde activiteiten als toegankelijk.
- **5%** heeft een fysieke of mentale handicap/beperving, of heeft een mindere gezondheidstoestand.
 - 81% voelde zich welkom, gehoord en gerespecteerd.
 - 86% ervaarde activiteiten als toegankelijk.
- **3%** behoort tot de LGBTQAI+ gemeenschap.
 - 84% voelde zich welkom, gehoord en gerespecteerd.
 - 84% ervaarde activiteiten als toegankelijk.

De meerderheid van de deelnemers voelde zich **welkom, gehoord en gerespecteerd op de activiteiten (90%)**. Er is echter een deel van de deelnemers die zich niet echt tot helemaal niet zo voelden tijdens de activiteiten. Daarnaast ervaaarde **90%** de activiteiten als **toegankelijk** en hadden ze het gevoel dat er rekening werd gehouden met **gelijke kansen**. Opnieuw is er een deel dat niet akkoord gaat met deze stelling. Bovendien geeft de meerderheid van de deelnemers aan dat er nog een grote stap voorwaarts genomen kan worden op vlak van diversiteit en inclusie. Nu wordt er echter nog te **weinig aandacht** besteed aan **inclusiviteit en diversiteit**. Wat meerdere keren terugkwam bij de deelnemers was de **fysieke toegankelijkheid** van de gebouwen en activiteiten:

- Er zijn verschillende lessen die niet gegeven worden op het **gelijkvloers**.
- Wanneer de lessen doorgaan op een verdieping, hebben deze gebouwen **geen lift** of andere manier om boven te geraken voor personen in een rolstoel (of die minder goed te been zijn).
- De **buitenactiviteiten** zijn minder toegankelijk voor personen in een rolstoel.

Dit heeft als gevolg dat er verschillenden aangeven dat ze **geen personen in een rolstoel** hebben gezien. Bovendien gaf er iemand aan **niet naar een cursus te kunnen gaan** omdat deze niet toegankelijk was.

Een groot deel van de deelnemers merkte op dat er een **lage of geen opkomst** was van **etnische culturele minderheden en anderstaligen** bij de cursussen. Het valt op dat de cursussen nu moeilijk tot bij deze doelgroepen geraken bij de deelnemers. Er is dus een **oververtegenwoordiging van witte mannen** tijdens de opleidingen. De meerderheid die deze ondervertegenwoordiging aanhalen, zijn wel van mening dat er **nood is aan verandering** zodat deze groepen ook betrokken worden.

Meerdere deelnemers haalden aan dat ze het fijn vonden om met **gelijkgestemden** samen te komen tijdens de cursussen. Dit is zeker iets positiefs, maar dit zorgde er ook voor dat **buitenstaanders** moeilijkheden ervaaarden om zich **veilig te voelen** in deze situatie. Ze ondervonden namelijk dat ze niet betrokken waren bij de groep. Bovendien haalden verschillenden aan dat het niveau te hoog lag, ook bij cursussen die als laagdrempelig bedoeld waren. Volgens sommige deelnemers was er te **weinig begrip** voor personen die **minder achtergrond hebben in natuurgerelateerde** zaken.

Een situatie die eruit springt is de ervaring bij een cursus natuurgids. Hierbij werd een cursist geconfronteerd met **discriminerende opmerkingen** naar vrouwen en zwarte personen toe van de begeleider zelf. Ook maakte de begeleider andere vergelijkingen met de dierenwereld, waarbij hij **grensoverschrijdend gedrag** goed probeerde te praten. Dit

zorgde ervoor dat andere cursisten mee deden met dit ongepaste gedrag. De cursist voelde zich **niet meer veilig** in deze situatie. Dit lijkt een situatie die niet zou mogen voorgevallen zijn, en waar gevolgen aan mogen vasthangen voor de begeleider in kwestie.

Niet al de ervaringen van de deelnemers waren negatief. Er zijn er die aangaven dat er een **aangename sfeer** was, waar iedereen zich thuis voelde. Verschillende deelnemers gaven aan dat de cursussen **wel toegankelijk** waren voor mindergewaardeerde groepen in de samenleving. Enkele goede voorbeelden hiervan zijn:

- Het voorzien van een **tolk** tijdens een cursus.
- Dat er naast de meer diepgaande opleidingen ook **laagdrempelige cursussen** gegeven worden.
- De **lesgevers** die toegankelijk waren in het contact met de cursisten.
- Bij wandelingen werd er rekening gehouden met personen die **minder goed te been waren**.
- Een **lager tarief** voorzien voor bepaalde personen.

Het is niet duidelijk welke cursussen toegankelijk of niet toegankelijk waren. **50%** van de personen **ouder dan 75** geeft aan moeilijkheden te ondervinden met de toegankelijkheid van de cursussen en/of activiteiten. Andere demografische variabelen tonen geen relatie aan in verband met de toegankelijkheid van de cursussen en/of activiteiten. Bovendien kan de demografische variabelen van de deelnemers verklaren waarom de meerderheid zich goed voelt. De deelnemers bestaat namelijk voornamelijk uit witte, cisgender personen die gemiddeld wat ouder zijn.

Vrijwilligers

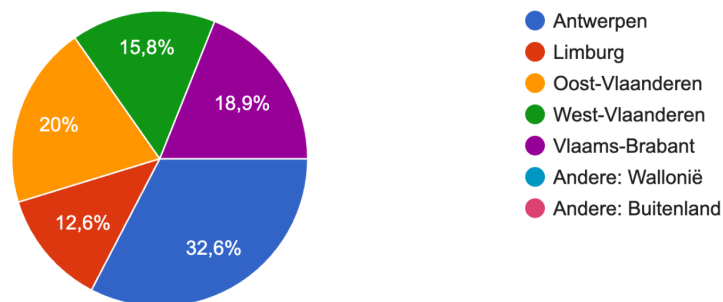
Demografische variabelen

Aan deze bevraging namen 95 vrijwilligers deel. Dit is 19% van de vrijwilligers die uitgenodigd werden om de bevraging in te vullen. Van de vrijwilligers identificeert de meerderheid zich als **man (75%)** en de rest als **vrouw (25%)**. Niemand van vrijwilligers die reageerden identificeren zich dus als niet vrouw of man. Daarnaast behoort meer dan de helft tot de groep van **ouder dan 60 jaar (61%)**. Opnieuw is de tweede grootste groep de 46 tot 60 jarigen (24%). Dan maakt de groep 26 tot 45 jarigen 14% uit van de vrijwilligers. Geen van de vrijwilligers die deelnamen aan de vragenlijst was jonger dan 25. Ook hier behaalde de meerderheid een diploma hoger onderwijs, **hogeschool of universiteit (80%)**, en de rest behaalde als hoogste diploma secundair (18%) of basisonderwijs (2%). Bovendien is de overgrote meerderheid van de vrijwilligers **lid van Natuurpunt (93%)**.

De vrijwilligers zijn **vertegenwoordigd over heel Vlaanderen**, waarbij Antwerpen (33%) de grootste vertegenwoordiging heeft:

In welke provincie?

95 antwoorden

Vrijwilligersactiviteiten

Bij de vraag hoe ze begonnen zijn als vrijwilliger bij Natuuracademie antwoordde de meerderheid (**66%**) hierop **via een Natuurpunt afdeling**. Een deel (**26%**) is ook **rechtstreeks via Natuuracademie** als vrijwilliger begonnen. Daarnaast zijn verschillende vrijwilligers via volgende wegen bij Natuuracademie terechtgekomen:

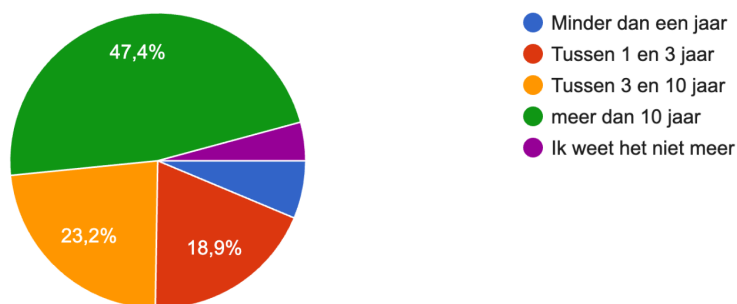
- Een **gidsengroepering** die niet tot Natuurpunt behoort (15%).
- Een **andere vereniging** die actief werkt rond natuur en milieueducatie (12%).
- Een **Natuurleerhuis** of **museum** (10%).
- Een **Bushcraftorganisatie** (7%).
- Een **natuurplek** (4%).

Dan zijn er enkelingen die via een natuurstudiewerkgroep, groendienst, Marien Ecologisch Centrum vzw, Palaeontologica Belgica vzw, of via een kennis als vrijwilliger begonnen zijn.

Bijna de helft van de vrijwilligers (47%) is **meer dan 10 jaar** actief als vrijwilliger bij Natuuracademie. Het grootste deel van deze groep is tussen de 61 en 75 jaar oud. Dan is **23% tussen de 3 en 10 jaar actief**. Opnieuw is de groep 61 tot 75 jarigen het meest vertegenwoordigd hierbij. De vrijwilligers die **tussen de 1 en 3 jaar actief** zijn maken **19%** uit van al de vrijwilligers. Hier zijn de leeftijdsgroepen ongeveer evenredig verdeeld. Dit is ook zo bij de vrijwilligers die **minder dan 1 jaar actief** zijn (**6%**). Dan is er ook nog een kleine groep (4%) die niet weet hoe lang ze reeds actief zijn. Uit deze data kan worden gesuggereerd dat Natuuracademie **meer kan inzetten op het aantrekken** van nieuwe vrijwilligers. De groep die recent vrijwilliger is geworden, is namelijk een vrij kleine groep.

Ik ben al ... actief als vrijwilliger bij Natuuracademie

95 antwoorden

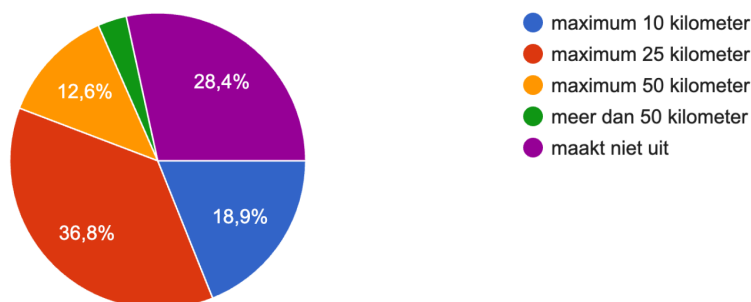

Iets meer dan de helft van de vrijwilligers is **enkele keren per jaar actief** als vrijwilliger bij Natuuracademie (56%). Dan is er ook nog een aanzienlijk deel dat **maandelijks actief** is (30%). De groep die **wekelijks actief** is, is minder omvangrijk. Dit zijn 8% van de vrijwilligers. De vrijwilligers die wekelijks actief zijn, bestaan voornamelijk uit die groep die meer dan tien jaar actief is als vrijwilliger. Daarnaast is er nog een **kleinere groep** (6%) die **om de paar jaar** actief is als vrijwilliger.

Voor het uitvoeren van hun vrijwilligerswerk wil een kleine groep **meer dan 50 km** zich verplaatsen (3%). Een iets grotere groep wil zich **maximaal 50 km** verplaatsen (13%). Dan is er wel een **aanzienlijk deel** van de vrijwilligers die zich **maximaal 25 km** willen verplaatsen (37%). **19%** wil **maximaal 10 km** in hun omgeving vrijwilligerswerk uitvoeren. Ook geeft **28%** aan dat het hen **niet uitmaakt** hoe ver ze zich moeten verplaatsen.

Voor mijn vrijwilligerswerk wil ik me maximum ... kilometer verplaatsen

95 antwoorden

De activiteit die het meest uitgevoerd wordt door vrijwilligers is het geven van **lessen, excursies of natuurateliers (86%)**. De volgende activiteiten worden ook uitgevoerd door vrijwilligers:

- Het zijn van **mentor, projectleider of beoordelaar** binnen de opleiding natuurgids (24%).
- Actief zijn in het **bestuur** of in de **algemene vergadering** (18%).
- Het zorgen voor de groepscohesie als **begeleider** in een cursus of **medetrekker** van een natuurplek (17%).
- Vrijwilliger zijn in een **natuurleerhuis of museum** (14%).
- Het geven van **bushcraft sessies** (10%).
- 4% voert ook nog **andere activiteiten** uit, die niet tussen de opsomming stonden.

De vrijwilligers moesten aangeven wat voor hen de **top drie** redenen waren om **vrijwilligerswerk uit te voeren**. Volgende redenen werden het meest in de top drie geplaatst:

- **73%** zetten dit in hun top drie:
*Vrijwilligerswerk biedt je de kans om iets **bij te dragen** aan je gemeenschap of aan een doel dat **na aan je hart ligt**.*
- **66%** zetten dit in hun top drie:
*Vrijwilligerswerk biedt een gevoel van **voldoening en vervulling**, omdat je weet dat je een **verschil maakt** in de levens van anderen.*
- **56%** zetten dit in hun top drie:
*Vrijwilligerswerk stelt je in staat om **nieuwe mensen te ontmoeten**, zowel medevrijwilligers als deelnemers.*

- **51%** zetten dit in hun top drie:
*Vrijwilligerswerk is een uitstekende manier om **nieuwe vaardigheden te ontwikkelen**, bestaande vaardigheden te verbeteren en waardevolle ervaring op te doen.*
- **26%** zetten dit in hun top drie:
*Vrijwilligerswerk kan positieve effecten hebben op je **mentale en fysieke gezondheid**.*

Dan kregen de vrijwilligers de kans om aan te geven of hun **kijk op de natuur veranderd** is door aan vrijwilligerswerk te doen. Ongeveer **evenveel** vrijwilligers geven aan dat hun kijk **niet veranderd** is, als degenen die aangeven dat hun kijk **wel veranderd** is. De demografische variabelen verschillen een beetje tussen de groepen. Vrouwen (50%) geven iets meer aan dan mannen (32%) dat hun blik veranderd is. Ook geven alle vrijwilligers waarvan hun hoogste diploma uit het basisonderwijs komt dit aan. Op vlak van leeftijd zijn er geen grote verschillen te vinden hieromtrent.

Samenwerking met Natuuracademie

De **meerderheid** van de vrijwilligers is **tevreden tot zeer tevreden** over de samenwerking met Natuuracademie (85%). Hierbij deelden de vrijwilligers mee dat zowel de communicatie en organisatie vlot verlopen, als dat ze de mogelijkheid krijgen om steeds bij te leren. Enkelingen zijn **niet tevreden (4%)** en **11%** is **niet ontevreden of tevreden** over de samenwerking. De vrijwilligers die ontevreden zijn geven volgende redenen aan:

- Cambio-rekening die **niet terugbetaald** wordt.
- Moeilijkheden met de **communicatie**.
- **Minder duidelijke scheiding** tussen de activiteiten van de afdeling en Natuuracademie. Hierbij onduidelijkheden wie de eindverantwoordelijkheid heeft.
- Te **weinig autonomie** voor de vrijwilligers.
- Te **veel aandacht** voor didactisch werk.
- **Onlogische opbouw** van het lesprogramma.
- **Weinig feedback** over de activiteiten.

De meesten die ontevreden zijn komen **voornamelijk uit Antwerpen**, maar ook uit Limburg, Oost-Vlaanderen en West-Vlaanderen. Ondanks dat ze minder tevreden zijn over de samenwerking, zijn ze wel al minstens 3 jaar actief als vrijwilliger.

De vrijwilligers zijn **voornamelijk tevreden** over de afhandeling van de **praktische zaken** (85%). Bovendien geeft **iets meer dan de helft (57%)** aan **voldoende feedback** te krijgen van Natuuracademie. De andere helft geeft dus aan graag meer feedback te willen

ontvangen tijdens hun vrijwilligerswerk. Er is dus **ruimte om meer proactief contact op te nemen** of samen te zitten met vrijwilligers. Ze geven echter aan dat ze van deelnemers wel feedback krijgen. Naast het gebrek aan feedback, kan de feedback die gegeven wordt ook nog stijgen in kwaliteit:

- Het is te **beperkte feedback**.
- De zaken waar feedback over gegeven worden, zijn **minder inhoudelijk** en meer over praktische zaken.

Dit is dus een aspect in de samenwerking waar nog meer in geïnvesteerd kan worden, om de kwaliteit ervan te doen stijgen. De **meeste vrijwilligers** ervaren echter de **waardering** die ze krijgen wel als **voldoende** (90%). Deze waardering kwam bij enkele vrijwilligers voornamelijk van de deelnemers en niet vanuit Natuuracademie. Dit is ook iets waarop ingezet kan worden.

Iets meer dan de helft van de vrijwilligers (**58%**) ondervinden **voldoende begeleiding en/of coaching** vanuit Natuuracademie. Hierbij geeft een deel aan dat ze **geen ondersteuning nodig hebben** vanuit Natuuracademie, dankzij hun achtergrond als lesgever. Het deel vrijwilligers die **neutrale score** gaven of aangeven **niet voldoende ondersteuning** te krijgen, ervaren dit echter **niet altijd als negatief**. Ook hier had een deel **geen ondersteuning nodig** dankzij hun achtergrond. Waar sommigen **wel op botsten** bij de begeleiding was:

- Moeilijkheden met de nieuwe software.
- Het gebrek aan bijscholing of opleidingen bij nieuwe cursussen.

Geen enkele vrijwilliger geeft echter aan dat ze te weinig autonomie krijgen tijdens hun vrijwilligerswerk.

Natuuracademie zet volgens **71%** van de vrijwilligers voldoende in op **hun talenten en interesses**. Deze groep ontwikkelt of werkt mee aan activiteiten en cursussen die passen binnen hun activiteiten. Twee vrijwilligers geven aan dat ze specifiek voor hun capaciteiten zijn aangeworven. Degenen die dit **niet zo ervaren**, geven volgende redenen aan:

- Er werd **nooit gevraagd** naar hun interesses.
- De **terugkoppeling** hierover zou moeten bevorderd worden.

Bij de vraag over hoe ze hun engagement nog beter op kunnen nemen, geeft **één derde** aan dat het **goed is zoals het nu is**. Anderen geven aan dat deze zaken hun engagement nog kan vergroten:

- Een **vrijwilligersdag** waar **uitwisseling en opleiding** kunnen gebeuren (36%).
- **Bijscholen** over natuurthema's of gespecialiseerde vaardigheden (34%).

- De mogelijkheid tot **uitwisseling** met andere vrijwilligers rond een concreet onderwerp (29%).
- Een **online platform** voor **uitwisseling** met andere vrijwilligers (25%).
- **Opleidingen** rond methodiek (20%) en begeleiding van groepen (13%).

De nood aan uitwisseling en opleiding leeft dus onder de vrijwilligers. Hierbij kan gekeken worden wat er mogelijk is om te organiseren.

Duurzaamheid

65% van de vrijwilligers vindt dat er **voldoende aandacht** wordt besteed aan duurzaamheid tijdens de activiteiten. De rest van de vrijwilligers geeft een neutrale score (32%) of vindt dat er te weinig aandacht aan besteed wordt (3%). Er is dus nog **ruimte voor verbetering**. Volgende zaken halen ze aan om ervoor te zorgen dat duurzaamheid meer aandacht krijgt:

- Het **openbaar vervoer of carpoolen** aanmoedigen.
- Meer de mogelijkheid creëren om met de **fiets** te gaan.
- Het aanbieden van **vegetarische en biologische alternatieven**.
- Het meer aanbod laten komen van **duurzaamheid** tijdens de cursussen en activiteiten.

De **meerderheid** (97%) vindt de missie van Natuuracademie vandaag nog steeds **relevant**. Hierbij benadrukken ze dat duurzaamheid nu meer dan ooit van belang is. De overige 3% van de vrijwilligers geven een neutrale score.

Diversiteit en inclusie

Bij de vrijwilligers behoort **87% niet** tot een **minderheidsgroep** van de samenleving. Volgende opsomming geeft meer informatie over de diversiteit binnen de vrijwilligers:

- **6%** heeft een migratieachtergrond of heeft een andere religie of geloofsovertuiging.
 - 87% van deze groep geeft aan zich **goed te voelen** tijdens de activiteiten.
 - 100% van deze groep vond dat er voldoende rekening gehouden werd met **toegankelijkheid en gelijke kansen**.
 - De **cursussen** die deze doelgroep zou willen volgen zijn **verschillend**: natuur in de buurt, zoogdieren, vogels, wild observeren, bushcraft, klimaat, bomen, exoten en iets spiritueels.
- **1%** behoort tot de LGBTQAI+ gemeenschap.
 - 79% van deze groep geeft aan zich **goed te voelen** tijdens de activiteiten.
 - 84% van deze groep vond dat er voldoende rekening gehouden werd met **toegankelijkheid en gelijke kansen**.

- De **cursussen** die deze doelgroep zou willen volgen zijn **verschillend**: natuurgids, dieren spotten, erfgoed en natuur in de stad, beheer en yoga in de natuur.
- **4%** heeft een fysieke of mentale handicap/beperking.
 - 79% van deze groep geeft aan zich **goed te voelen** tijdens de activiteiten.
 - 89% van deze groep vond dat er voldoende rekening gehouden werd met **toegankelijkheid en gelijke kansen**.
 - De **cursussen** die deze doelgroep zou willen volgen zijn **verschillend**, onder andere: vogels, bomen, bushcraft en klimaat.

De meerderheid van de vrijwilligers voelde zich **welkom, gehoord en gerespecteerd op de activiteiten (95%)**. De overige 5% geeft een neutrale score. Dit is een kleine minderheid, maar het is toch van belang om hier ook naar te luisteren. Daarnaast ervaaarde **90%** de activiteiten als **toegankelijk** en hadden ze het gevoel dat er rekening werd gehouden met **gelijke kansen**. Hierbij is er een deel (10%) dat niet akkoord gaat met deze stelling, en dus vindt dat Natuuracademie nog stappen vooruit kan zetten op dit vlak. De vrijwilligers die niet akkoord gingen met de stelling gaven voornamelijk aan dat de groep vrijwilligers nog steeds gedomineerd wordt door **witte en hoogopgeleide mannen**. Ze merken op dat ze een deel van de bevolking niet bereiken, voornamelijk personen met een andere **etnisch culturele of migratieachtergrond** en personen met een **handicap of personen met gezondheidsproblemen**. Ondanks de moeilijkheden die ze ondervinden om deze groepen te bereiken, zijn ze bereid hierop meer in te zetten.

De vrijwilligers merken wel **verandering en vooruitgang**. Er wordt namelijk bij bepaalde groepen getracht om inclusief te werk te gaan, en cursussen te organiseren met aandacht voor inclusie en diversiteit.

Vergelijking open netwerk, deelnemers en vrijwilligers

Demografische kenmerken

Bij de bevraging van het open netwerk werden geen identiteitskenmerken bevroagd. Hierdoor wordt deze groep bij dit onderdeel niet betrokken.

De **vrijwilligers** bestaan overwegend uit personen die zich als man identificeren (**75%**), in tegenstelling tot de **deelnemers** waarbij het ongeveer **50-50% verdeeld** is op vlak van gender. Nochtans suggereert onderzoek dat **vrouwen** vaker vrijwilligerswerk doen voor **organisaties die rond educatie** werken en meer doneren aan **milieuorganisaties** in vergelijking met mannen (Wiepking et al., 2023). Hetzelfde onderzoek toont echter ook aan dat mannen meer geneigd zijn om vrijwilligerswerk uit te voeren. De situatie bij Natuuracademie is dus geen uitzondering op de regel.

De meerderheid van de **vrijwilligers** bij Natuuracademie heeft ongeveer de **pensioenleeftijd (61%)**. Dit aandeel ligt hoger dan bij de deelnemers, hier bestaat de groep boven de 60 jaar uit **59% van de deelnemers**. Onderzoek toont aan dat vrijwilligerswerk uitvoeren op de pensioenleeftijd positief bijdraagt aan het welzijn van deze personen (Matthews & Nazroo, 2021). Het blijven investeren in deze groep vrijwilligers is dus zowel voor Natuuracademie als voor de vrijwilligers een meerwaarde. Daarnaast is bij de deelnemers en de vrijwilligers het deel **onder de 25 jaar verwaarloosbaar**. Het onderzoek van Hardy et al. (2010) geeft aan dat vrijwilligerswerk een dieptepunt ondervindt in de late adolescentie en het begin van volwassenheid. Deze doelgroep is dus **niet makkelijk om te bereiken**, maar dit kan beginnen door ze meer te targetten bij de activiteiten om zo de doorstroom te bevorderen.

Zowel de vrijwilligers als de deelnemers zijn **voornamelijk hoogopgeleiden**. Deze twee stakeholdergroepen bestaan beiden uit **meer dan 80%** personen met een diploma hogeschool of universiteit. Het doelpubliek van Natuuracademie kan dus nog meer uitgebreid worden, bijvoorbeeld aan de hand van meer laagdrempelige cursussen.

Duurzaamheid

De drie verschillende stakeholders vinden dat de **missie** van Natuuracademie **nog steeds relevant** is: "Mensen met mensen en natuur verbinden en zo komen tot een duurzame samenleving". Dit is positief en toont de relevantie van de werking aan. Alle drie geven ze echter aan dat op vlak van duurzaamheid, Natuuracademie nog stappen vooruit kan zetten. Waar zeker nog meer geïnvesteerd kan worden zijn:

- De mogelijkheden tot **carpoolen**

- De bereikbaarheid met het **openbaar vervoer of fiets**
- Het voorzien van **biologisch voedsel**

Deze zaken werden door het open netwerk, de vrijwilligers en de deelnemers aangehaald. Het organiseren van carpoolingsmogelijkheden zouden aan de hand van een spreadsheet kunnen gebeuren bij de verschillende activiteiten.

Diversiteit en inclusie

Zoals voorgaande aangeeft, zijn de vrijwilligers voornamelijk mannelijk, ondanks dat er bij de deelnemers een evenredige verdeling is tussen vrouwen en mannen. Hier is dus nog ruimte voor verbetering. Er zou nog meer ingezet kunnen worden op de **doorstroom van deelnemers naar vrijwilligers**.

Zowel de deelnemers als de vrijwilligers bestaan voor het **grootste deel** uit **meerderheidsgroepen** in de samenleving. Zoals eerder vermeld kan dit verklaren waarom de meerderheid aangeeft dat de cursussen en/of activiteiten toegankelijk zijn en dat ze zich welkom voelen hierbij. De manier waarop Natuuracademie personen met een migratieachtergrond, fysieke en/of mentale handicap, en personen die behoren tot de LGBTQA+ gemeenschap kunnen aantrekken, verschilt van hoe ze meer vrouwelijke vrijwilligers kunnen aantrekken. Hierbij is het niet mogelijk om de doorstroom te bevorderen. Allereerst zou er ingezet moeten worden op deze groepen proactief te bereiken. Dit gebeurt reeds bij projecten zoals **Beleef de Natuur, Buur en Natuur, en Culturentuin**. Ondanks dat deze projecten reeds twee jaar bezig zijn, ligt het percentage personen met een migratieachtergrond die deelnemen en vrijwilligers zijn laag. Hier kan dus nog steeds meer in geïnvesteerd worden. Bovendien blijft het belangrijk te investeren in fysieke en mentale toegankelijkheid. Verschillende deelnemers en vrijwilligers geven namelijk aan dat er verbeteringen op dit vlak mogelijk zijn, bijvoorbeeld:

- Meer **online mogelijkheden** voorzien.
- Cursussen die **live** gevolgd worden, steeds op plaatsen doen die **rolstoeltoegankelijk** zijn.

Er zijn echter partners in het open netwerk die aangeven reeds bezig te zijn of willen investeren in diversiteit en inclusie. Hier lijkt het een goed idee om eens een moment te voorzien waar de partners samen kunnen zitten en er ideeën en mogelijkheden uitgewisseld kunnen worden.

Vergelijking met bevraging in 2018

Open netwerk

Bij de huidige bevraging is er een **stijging van meer dan 10%** (van 10% naar 21%) van partners uit het open netwerk die de bevraging hebben ingevuld. Dit is positief, want dit zorgt voor een meer representatief beeld over hoe het netwerk van Natuuracademie in elkaar zit.

Ook in 2018 had de **meerderheid** in het **laatste jaar samengewerkt** met Natuuracademie (83%). Dit is een groter aandeel dan bij de huidige bevraging, waar dit 68% is. Al de partners uit het open netwerk waren tevreden tot zeer tevreden over deze samenwerking in 2018. De **huidige netwerkpartners** zijn dus **iets minder tevreden over de samenwerking**, ze zijn namelijk overwegend positief (82%). Deze evolutie kan het gevolg zijn van de grotere steekproef of de verschillende schalen die gebruikt werden in de bevragingen.

Meer vergelijking van het open netwerk is niet mogelijk met de bevraging uit 2018, doordat de vragen niet overeenstemmen. Bovendien zijn de scores moeilijker te vergelijken doordat er bij de huidige bevraging een schaal van 1 tot en met 5 werd gebruikt, en bij de bevraging in 2018 een schaal van 1 tot en met 4. Om een vergelijking te kunnen maken bij de volgende bevraging, kan ervoor gezorgd worden dat dezelfde vragen en schalen worden gebruikt.

Deelnemers

Bij de huidige bevraging is er een **daling van 3%** (van 15% naar 11%) van deelnemers die de bevraging hebben ingevuld. Er zou bij een volgende bevraging meer gelet kunnen worden op het creëren van een representatief aantal respondenten van de bevraging.

Demografische variabelen

Bij de bevraging in **2018** identificeerde **48% zich als vrouw**, en **51% zich als man**. Dit is een **meer evenredige verdeling** in vergelijking met de huidige bevraging. Het percentage van personen die zich niet identificeren als vrouw of man blijft even groot bij beide bevragingen.

Het deel personen met de **pensioenleeftijd** bij de bevraging in 2018 ligt **lager** dan bij de huidige bevraging (40% in vergelijking met 49%). Ook lag de groep van **personen die zich op de arbeidsmarkt** bevonden **hoger** in vergelijking met de huidige bevraging (58% in vergelijking met 50%). Ook de groep onder de 25 jaar is verminderd in 2023 (2% in vergelijking met 1%). De samenstellingen van de leeftijdsgroepen verschillen niet immens veel, maar er zit toch verschil op.

Cursussen

Zowel in 2018 als in 2023 namen de deelnemers voornamelijk aan meer dan 1 cursus en/of activiteiten deel. Er is echter een **stijging** in het aantal deelnemers dat deelnam aan **meer dan vijf cursussen en/of activiteiten**. Dit aantal stijgt van 18% naar 29%. Deze stijging laat zien dat de cursussen en/of activiteiten aanslaan en de deelnemers gemotiveerd zijn om bij te leren.

95% van de deelnemers was tevreden over de cursussen en/of activiteiten die ze volgden. Dit is ongeveer hetzelfde als bij de huidige bevraging, waar 91% aangaf tevreden te zijn. De deelnemers blijven dus **voornamelijk positief** over de cursussen en/of activiteiten die ze volgden. Bij de bevraging in 2018 lag deze overwegend positieve houding voornamelijk aan volgende zaken:

- De cursussen die **leerrijk** waren.
- De **lesgevers** die de inhoud goed en enthousiast brachten.

Dit zijn in 2023 nog steeds de zaken die ervoor zorgen dat de cursussen en/of activiteiten goed onthaald worden. Wat echter ook gebleven is, is het **kwaliteitsverschil** tussen de cursussen. Er zouden dus meer kwaliteitscontroles kunnen plaatsvinden, zodat dit verschil kan weggewerkt worden.

De onderwerpen die de deelnemers het **meest interessant** vonden om te volgen en die in de twee bevestigingen naar boven komen zijn:

- Klimaat
- Natuurbeheer
- Gidsenopleidingen
- Natuur in de stad/buurt

Cursussen en/of activiteiten rond deze thema's blijven voorzien lijkt dus aangegeven. Bovendien stonden de opties bomen, planten en vogels in de bevraging van 2018, waar deze onderwerpen in 2023 zijn samengevoegd tot de term '**biodiversiteit**'. Biodiversiteit werd dus in de laatste bevraging door een **meerderheid** van de deelnemers bij de **favoriete thema's** geplaatst.

Het aandeel deelnemers dat zich meer dan 50 km wil verplaatsen voor een cursus en/of activiteit is in vijf jaar bijna verdubbeld (**van 7% naar 12%**). Voor de rest komen de percentages overeen in de twee bevestigingen. Daarnaast zijn er meer deelnemers in de huidige bevraging die hun voorkeur van online cursussen uiten (**van van 5% naar 18%**). Dit

kan te maken hebben met de Covid-pandemie en dat meer deelnemers de voordelen ervan inzien.

Vrijwilligers

Bij de huidige bevraging is er een **daling van 1%** (van 20% naar 19%) van vrijwilligers die de bevraging hebben ingevuld. Dit verschil is verwaarloosbaar, maar opnieuw kan er meer ingezet worden op het promoten om de bevraging in te vullen voor een meer representatieve steekproef.

Demografische variabelen

Bij de bevraging 2018 identificeerde **14% zich als vrouw**, en **86% zich als man**. Het **huidige vrijwilligersbestand** heeft dus een evolutie doorgemaakt, waarbij er **iets meer vrouwen** zich engageren als vrijwilliger (25%). Er is vooruitgang, maar er zou nog steeds ingezet moeten worden op de doorstroom van deelnemers naar vrijwilligers.

Ongeveer **hetzelfde aantal** vrijwilligers is **boven de 60 jaar** in beide bevragingen. Er is een **kleine daling** in de leeftijdscategorie tussen de **46 en 60 jaar** (van 32% naar 24%). Momenteel zijn er **iets meer** vrijwilligers tussen de **26 en 45 jaar** actief in vergelijking met de bevraging in 2018. Het aandeel jongeren actief als vrijwilligers is onveranderd gebleven, namelijk onbestaand.

Vrijwilligersactiviteiten

De huidige vrijwilligers zijn **minder bereid** om **verre afstanden** af te leggen in vergelijking met 2018. De **meerderheid** bij deze en de vorige bevraging geeft aan **maximum 25 km** te willen verplaatsen. Bij de bevraging in 2023 konden de vrijwilligers ook voor de optie 'het maakt niet uit' kiezen, deze was niet aanwezig bij de eerste bevraging.

Samenwerking met Natuuracademie

De vrijwilligers waren in **2018 meer positief** over de samenwerking met Natuuracademie in vergelijking met 2023. Bij de huidige bevraging geven meer vrijwilligers aan dat de **communicatie moeilijker verloopt of niet aanwezig** is. Er zou dus meer ingezet kunnen worden op het vergemakkelijken van de communicatie.

De huidige vrijwilligers hebben **iets meer nood aan een ontmoetings- of uitwisselingsmoment** met andere vrijwilligers in vergelijking met de vrijwilligers in 2018. Bovendien geven ze momenteel ook aan **meer opleidingen** rond verschillende thema's te willen volgen.

Literatuur

- Hardy, S. A., Pratt, M. W., Pancer, S. M., Olsen, J. A., & Lawford, H. L. (2010). Community and religious involvement as contexts of identity change across late adolescence and emerging adulthood. *International Journal of Behavioral Development, 35*, 125–135. <https://doi.org/10.1177/0165025410375920>
- Matthews, K., & Nazroo, J. (2021). The impact of volunteering and its characteristics on well-being after state pension age: Longitudinal evidence from the English longitudinal study of ageing. *The Journals of Gerontology. Series B, Psychological Sciences and Social Sciences, 76*(3), 632–641. <https://doi.org/10.1093/geronb/gbaa146>
- Wiepking, P., Einolf, C. J., & Yang, Y. (2023). The gendered pathways into giving and volunteering: Similar or different across countries? *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly, 52*(1), 5–28. <https://doi.org/10.1177/08997640211057408>